

คนก็อะไร - ใครรู้ช่วยบอกที่ได้ไหม ? หลายครั้งหลายหนเท่าที่ชีวิตผ่านพ้นมานานพอสมควร คนมักไต่ถามเสียงพุดกันเป็นครั้งคราวว่า **"จะคิดทำอะไรก็ควรมองให้ถึงคน"** แต่ช่วงหลัง ๆ เสียงดังกล่าวจะหายไปมากแล้ว

ในช่วงที่ตนยังเป็นเด็ก หลังจากรับฟังแล้วก็ไม่รู้สึกรู้ว่าคำพูดดังกล่าวจะมีความสำคัญอะไรนัก อีกทั้งบางครั้งก็กลับคิดว่า **"ในเมื่อตนเองมองเห็นคนอยู่ทุกครึ่งจนเป็นของธรรมดา เหตุไฉนจึงว่าไม่มองที่คนได้อย่างไร"** อย่างไรก็ตาม หลังจากชีวิตผ่านพ้นมาโดยเหตุที่ตนเป็นคนแสดงความจริงใจต่อทุกคน และมุ่งมั่นทำงานในสิ่งซึ่งตนรักและสนใจด้วยความซื่อสัตย์มาโดยตลอด

แม้ว่าคำพูดดังกล่าวจะค่อย ๆ จางหายไปจากสังคม หากหลงเหลืออยู่บ้างก็คงไม่มากนัก แต่ภาพที่เคยเห็นเป็นเรื่องราวธรรมดากลับปรากฏขึ้นมาจากส่วนลึกซึ้งเจเนียงขึ้นจึงนำมาเขียนไว้ ณ ที่นี้ แต่ก็ไม่ขออนุญาตกล่าวว่า หาใช่เป็นเรื่องจริงจางอะไรไม่ ส่วนความจริงน่าจะอยู่ในรากฐานความรู้สึก ซึ่งแต่ละคนต่างก็มีอยู่แล้ว แม้ว่าจะมองเห็นภาพแตกต่างกันไป

ดังนั้น สารจากเรื่องนี้จึงถือเป็นความจริงจากบุคคลหนึ่งเท่านั้น จึงไม่จำเป็นที่ใครอื่นจะต้องเชื่อถือแต่อย่างใด นอกจากหากให้ความสนใจก็คงต้องนำไปคิดเพื่อค้นหาความจริงต่อไปอีกว่า สิ่งซึ่งนำมาว่านั้นมีข้อเท็จจริงมากน้อยแค่ไหน

คนเชื่อในสังขธรรมว่า บุคคลใดเกิดมาแล้วสามารถเรียนรู้ความจริงเรื่องคนได้อย่างลึกซึ้งถึงแก่นแท้ นำจะถือเป็นบุญที่สุดแล้วสำหรับชีวิตหนึ่ง และผู้ใหญ่ในอดีตก็เล็งเห็นดีไว้ให้ชนรุ่นหลังได้นำมาคิดค้นหาความจริงว่า คนเห็นคนเป็นคนนั้นแหละคน คนเห็นคนใช้คนใช้คนไม่ ถ้าเป็นคนเป็นคนทุกคนไป จะแตกต่างกันได้แค่ชีวิต

คำปรารภซึ่งมักไต่ถามกันมาแล้วในบางโอกาสว่า **"คนก็ก็อะไร"** จะเป็นกรกล่าวทิ้งไว้ให้แต่ละคนคิดได้เอง เสมือนละส่วนลึกไว้ในที่เข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ซึ่งเข้าถึงความจริงแล้วว่า **"คนที่ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นสังขธรรม ย่อมมีความหลากหลายเป็นธรรมชาติด้วย"** ดังนั้นไม่ว่าบุคคลใดจะสะท้อนความคิดและพฤติกรรมนำไปปฏิบัติอย่างไรย่อมถือเป็นธรรมชาติของบุคคลนั้น จึงไม่ควรถือสาหาความหรืออนำใจและตัว เข้าไปผูกติดไว้เพราะทำให้ตนจำต้องสูญเสียรากฐานความเป็นคนร่วมด้วย

อนึ่ง ใคร่ขออนุญาตนำตัวอย่างจากของจริงซึ่งได้รับจากประสบการณ์เรื่องหนึ่ง มาใช้เป็นตัวอย่างเพื่อการเรียนรู้ซึ่งน่าจะช่วยให้ เข้าถึงความจริงได้ไม่มากนักน้อย โดยเหตุที่ครั้งหนึ่งเมื่อไม่นานนัก มีบุคคลจากสื่อโทรทัศน์รายหนึ่งมาขอสัมภาษณ์ผู้เขียนที่บ้านเกี่ยวกับปัญหาสังคมปัจจุบันซึ่งทำให้รู้สึกว่ามี ความรุนแรงยิ่งขึ้น หลังจากการแสดงความคิดเห็นในส่วนที่ผู้มาหาต้องการนำไปเผยแพร่เสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้มาขอสัมภาษณ์ก็ได้ให้ความสนใจสนทนาต่อ เป็นการส่วนตัว

หลังจากมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและกันต่อมาถึงช่วงหนึ่ง ผู้มาหาจึงกล่าวขึ้นว่า **"เหตุใดอาจารย์จึงคิดได้เก่งอย่างนี้ หากมีผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ในสังคมคิดได้เช่นนี้เป็นจำนวนมากคงจะช่วยให้สังคมไทยดีกว่าที่เป็นมาแล้ว"**

ผมจึงมองเห็นโอกาสกล่าวย้อนกลับไปว่า **"เพราะเหตุใดคุณจึงคิดว่าผมเก่งกว่าคนอื่น ความจริงแล้วตัวเองไม่ได้เก่งกว่าใครเลย"** หากไม่มองข้ามสังขธรรมของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันไปว่า **"ภายในภาพรวม ย่อมมีความหลากหลายเป็นพื้นฐาน"** ถ้าสามารถเข้าใจความจริงดังกล่าวแล้วได้ย่อมรู้ว่า ก็เพราะเขาต้องการให้คนอื่นคิดได้เหมือนผม ซึ่งเป็นการขัดกับความจริงจึงเป็นไปไม่ได้

ความจริงแล้วแนวคิดที่ผมแสดงออก น่าจะถือเป็นเพียงส่วนหนึ่งซึ่งอยู่ท่ามกลางความหลากหลายเท่านั้น
ยังสามารถเข้าใจกฎธรรมชาติของการกระจายความดี ก็น่าจะรู้ว่า ดี เป็นมมหนึ่งของปรากฏการณ์เท่านั้นเอง
จึงหาใช่เป็นสิ่งวิเศษเหนือคนอื่นไม่

อนึ่ง ผมคิดว่าเขาพูดคุยกับผมจากความจริงใจ และตนก็รู้สึกเมตตาและเอ็นดูในความซื่อที่พูดคุยกันอย่าง
ตรงไปตรงมาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นชนรุ่นหลัง แต่ที่รู้สึกที่สำคัญที่สุดหากมองจากความคิดของตน ทำให้
รู้สึกว่า เขาเป็นครูอีกคนหนึ่งซึ่งฝึกให้ผมคิดทบทวนตัวเองอย่างสำคัญ

"เราแต่ละคนที่เกิดมา ต่างก็เป็นคนเหมือนกัน" ไม่ว่าใครจะมีตำแหน่งและมีอำนาจหน้าที่สูงเหนือคนอื่น
หรือเป็นยาจกจนพิทซึ่งใช้ชีวิตหาเช้ากินค่ำ หากแต่ละคนพึ่งพาตนเองอย่างมั่นคงอยู่กับความจริง โดยถือความ
เป็นคนไว้ได้อย่างชัดเจน โดยไม่ยึดติดอยู่กับคนอื่นและสิ่งอื่น หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า **"มีความมั่นคงอยู่กับเหตุ
และผล"**

จึงไม่แสดงออกว่า ต้องยกย่องบุคคลผู้มีตำแหน่งและอำนาจสูงหรือร่ำรวยกว่าคนอื่น ในเมื่อมองเห็นได้ลึก
ซึ่งถึงความจริงว่า**"ต่างก็คือคนเช่นคน"** และ**"ผู้ที่รู้ความเป็นคนย่อมมีความจริงใจต่อทุกคนจากการแสดงออกใน
ทุก ๆ เรื่องอย่างเป็นธรรมชาติ"**

บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังกล่าว แม้มีเงินมีอำนาจและมีสถานภาพอยู่เหนือคนอื่น ย่อมแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตน
กับทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลายโดยปราศจากการเสแสร้ง หากเป็นผู้อยู่ในสภาพคือยกว่าคนอื่นย่อมไม่แสดงออก
อย่างเป็นธรรมชาติให้อ่านได้ว่ามีปมด้อย แต่สามารถดำเนินชีวิตและมุ่งมั่นทำงานด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเองได้อย่าง
มีความสุข

จึงมองเห็นความจริงได้อย่างชัดเจนว่า **"ทุกชีวิตและทุกสิ่ง ต่างก็มีรากฐานเป็นของตัวเองอย่างอิสระ"**
ดังนั้นความดั่งามทั้งหลายจึงอาจปรากฏได้จากผู้ที่มิเงินมีตำแหน่งและอำนาจมากหรือจากยาจกจนพิท แม้ความชั่ว-
ร้ายก็เช่นกัน ดังนั้น**"ไม่ว่าความดั่งามจะปรากฏจากผู้ใด เราควรเคารพความดั่งามซึ่งปรากฏอยู่ในผู้นั้น"** ส่วน
ความชั่วร้ายทั้งหลาย แม้อ่านได้จากบุคคลผู้มีตำแหน่งสูงหรือมีทรัพย์สินเงินทองมากมายมหาศาล น่าจะถือเป็น
สิ่งอันพึงรังเกียจ แต่ก็เชื่อว่าะหลีกเลี่ยงหนีออกห่าง หากใช้การปฏิบัติในสิ่งที่ดั่งามอยู่เหนือสิ่งนั้นได้ย่อมช่วยตัวเอง

"บุคคลใดสามารถหยั่งรู้ความจริงของคนได้ ย่อมมีรากฐานจิตใจที่อิสระถึงระดับหนึ่งแล้ว" จึงเป็นผู้ที่มี
ศักยภาพในการแยกแยะเหตุและผลได้อย่างชัดเจน โดยไม่ถูกอิทธิพลจากความชั่วร้ายครอบงำทำให้จิตใจและคุณ-
ค่าของชีวิตตัวเองจำต้องตกต่ำลงไปเพราะอิทธิพลจากเหตุทั้งหลายซึ่งปรากฏอยู่ทั่ว ๆ ไป ยิ่งในปัจจุบันมีความรุนแรง
มากขึ้น

หากจะถามว่า เราแต่ละคนที่เกิดมา ต้องการเรียนรู้ความจริงเรื่องคนไปเพื่อประโยชน์อะไร สิ่งซึ่ง
กล่าวมาแล้วทั้งหมดน่าจะมีคำตอบช่วยให้ทุกคนค้นหาได้เองอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ว่าใครจะพบได้มากน้อยแค่-
ไหน ย่อมถือเป็นผลดีแก่ตนเองตามเหตุและผลเท่าที่ตนมีอยู่แล้ว

คงขออนุญาตสารภาพความจริงว่า ผู้เขียนเรื่องนี้สนใจค้นหาความจริงเรื่อง**"คน"**มาแทบจะตลอดชีวิตที่
ผ่านมา ส่วนเรื่อง**"กลัวไม้"**นั้น คนได้ใช้ไปเพียงเครื่องมือเท่านั้น แม้ในช่วงหลัง ๆ ยังมองเห็นโอกาสสาน
ไปสู่การใช้เครื่องมือลักษณะอื่น ๆ อย่างปราศจากการยึดติดอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

มาถึงบัดนี้ เวลาในการมุ่งมั่นทำงานได้ผ่านพ้นมาถึงช่วงซึ่งชีวิตล่วง 75 ปี แล้ว ทำให้มองเห็นความ
จริงชัดเจนยิ่งขึ้นว่า **"ใครจะใช้สิ่งใดเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เรื่องคนก็ได้ สุดแต่จะพบโอกาสที่สร้างความรู้
รู้สึกให้เกิดขึ้นในช่วงนั้นว่า เป็นสิ่งทำทลายต่อการเรียนรู้ถึงระดับอันพึงกล้าที่จะนำตัวเองลงไปแลกกับสิ่งซึ่งมีคุณค่า
ค่าเหนือกว่ารูปวัตถุใด ๆ ทั้งสิ้น"**

ส่วนผู้ที่หลงยึดติดอยู่กับสิ่งซึ่งเป็นเพียงเครื่องมือไม่ว่าเรื่องใด ย่อมส่งผลปิดโอกาสที่พึงมี เพื่อหวังเรียนรู้ความจริงเรื่องคน อีกทั้งส่งผลปิดกั้นวิถีทางมุ่งสู่การพัฒนาคุณค่าความเป็นคนของตน ให้จำต้องสูญเสียไปอย่างไร้ความหมาย

ธรรมชาติของคน ลงได้มีอิทธิพลจากรูปวัตถุเข้าไปอยู่ในรากฐานมากขึ้น ย่อมยากยิ่งขึ้นที่จะมีโอกาสมองเห็นความจริงได้ คังนั้นไม่ว่าจะคิดแก้ไขปัญหอะไรก็ตาม จึงยิ่งส่งผลสร้างปัญหามากขึ้นอย่างปราศจากการรู้สึกได้ คังเช่นที่ผู้ใหญ่ในอดีตเคยกล่าวไว้ว่า "เห็นผิดเป็นชอบ" ซึ่งเกิดขึ้นได้จากแทบทุกเรื่องไม่ว่าเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่.